

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Kristi Vinter-Nemvalts
kantsler
Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 06.10.2023 nr 1.1-10.4/23/3966-3

Meie 13.10.2023 nr 2.2.-1/23/22-4

Täiendavaks puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramine

Andmekaitse Inspektsiooni menetluses on Haridus- ja Teadusministeeriumi taotlus uuringus „Kaasava hariduskorralduse tõhusus üldhariduses 2023“ isikuandmete töötlemiseks. Täna täpsustatud taotluse ja selgituste eest.

Tutvunud Teie selgitustega ning täiendatud taotlusega, palun lisaks vastuseid järgmistele punktidele.

1. Selgitate, et uuringus kasutatakse kõikset valimit, et tagada piisav valimi suurus kõigis spetsiifilistes valimi alamrühmades, näiteks omavalitsuste kaupa erinevatesse spetsiifilistesse rühmadesse kuulumine (nähtub ka taotluse punktist 5). Teisalt loobusite andmekoosseisus omavalitsuse täpsusega õppurite elukoha ja haridusasutuste andmetest ja piirdute maakonna tasandiga (nähtub taotluse punktist 5.1).
 - a) Kuidas tagatakse uuringus valimi suurus suurusspetsiifilistes alamrühmades, näiteks omavalitsuste kaupa rühmadesse kuulumine, kui andmekoosseisust tulenevalt saadakse kõik andmed maakonna täpsusega (v.a õppeasutuste asukoht Tallinna ja Tartu linna puhul)?
 - b) Kas ja mis tunnuseid omavalitsuse täpsusega võrreldakse?

2. Palun selgitada, miks ei ole võimalik teha väiksemat valimit erivajaduseta lastest.

Vastasite, et *hariduslike erivajaduste, rakendatud tugimeetmete ning õppijate taustatunnuste kombinatsioonid on nii mitmekesised, et kasutades juhuvalimit jääks mõnesse gruppi nii väike arv indiviide, et tulemus poleks enam teaduslikult usaldusväärne või tekiks oht isikute tuvastatavuseks andmete kogumi põhjal*. See põhjendab kõikse valimi kasutamise vajadust haridusliku erivajadusega õppijate osas, kuid mitte erivajaduseta õppijate osas. Kas ei tuleks kõne alla näiteks erivajaduseta õppijate puhul sama suure valimi loomine, kui on haridusliku erivajadusega lapsi (et oleks kaks enam-vähem sama suurt võrreldavat gruppi)?

3. Palun esitada andmekaitsealane mõjuhinnang.

Koolieelsete lasteasutuste ja üldharidusasutuste uuritavate õppijate koguarv on umbes 310 000 last (alushariduses 170 000, üldhariduses 265 000, kus koguarvust on kattuvusi). Täiendavalt võetakse vaatluse alla lõpetajad ja õpingute katkestajad. Kuigi taotluses ei ole eraldi välja

toodud, siis mingi osa sellest valimist moodustavad ka haridusliku erivajadusega õpilased, kelle puhul töödeldakse mh eriliiki isikuandmeid.

Isikuandmete kaitse üldmääruse art 35 lg 3 punkti b kohaselt tuleb juhtudel, kus töödeldakse ulatuslikult eriliigilisi isikuandmeid, koostada mõjuhinnang. Üldmääruse põhjenduspunktid 90 ja 91 selgitavad, et eelkõige tuleks mõjuhinnang koostada ulatuslike isikuandmete töötlemise toimingute puhul, mille eesmärk on töödelda suurt hulka isikuandmeid piirkondlikul, riiklikul või rahvusvahelisel tasandil ja mis võivad mõjutada paljusid andmesubjekte ning mis kujutavad endast tõenäoliselt suurt ohtu, näiteks nende andmete tundlikkuse tõttu. Mõjuhinnang peaks eelkõige sisaldama kavandatavaid meetmeid, kaitsemeetmeid ja mehhanisme selle ohu leevendamiseks ja isikuandmete kaitse tagamiseks.

Isikuandmete töötleva üldjuhend selgitab, et andmetöötlus on ulatuslik, kui see hõlmab eriliiki isikuandmeid 5000 ja enama inimese kohta. Andmekaitsealase mõjuhinnangu kohta leiab selgitused isikuandmete töötleva üldjuhendi 5. peatükist. Samuti leiab üldjuhendi lisast 1 andmekaitsealase mõjuhinnangu tegemise kontrollnimekirja. Mõjuhinnangu näidisdokumendi leiab siit <https://www.aki.ee/et/eraelu-kaitse/mojuhinnangu-tegemine>. Kuivõrd uuringu viib läbi Tartu Ülikooli uurimisrühm, siis toon esile, et ka Tartu Ülikoolil on koostatud juhend „Andmekaitse teadustöös“, mille peatükis 2.14 selgitatakse isikuandmete töötlemisega kaasnevate riskide hindamist (leitav <https://wiki.ut.ee/pages/viewpage.action?pageId=196183311>).

Selgitan lisaks, et pseudonümiseeritud andmeid, mida saaks füüsilise isikuga seostada täiendava teabe abil, tuleks käsitada teabena tuvastatava füüsilise isiku kohta, kuivõrd pseudonümimine on tagasipööratav. Sellest tulenevalt on oluline kohaldada ka pseudonümiseeritud isikuandmete töötlemisele andmekaitse põhimõtteid (üldmääruse põhjenduspunkt 26).

4. Mis juhtub, kui töö tellija ehk Haridus- ja Teadusministeerium ei allkirjasta töö vastuvõtmise akti hiljemalt 31.01.2024 (taotluse p 7)? Kas sel juhul säilitatakse andmeid ettenähtust kauem ja kas sel juhul pääsevad ka uuringu läbiviijad Statistikaameti keskkonnale kauem ligi?
5. Palun tuua taotluses välja lähtuvalt uuringu läbiviimise ajakavast konkreetne aeg kuu või kvartali ja aasta täpsusega, kui kaua kogu andmestikku säilitatakse ja millal see hävitatakse (taotluse p 7).

Palun **hiljemalt 23.10.2023** taotluses esinevad täiendavad puudused kõrvaldada ning selgitused ja täpsustused taotlusvormile sisse viia. Muudatused palun algtekstist eristada. Eetikakomitee otsus palun esitada esimesel võimalusel. Inspektsioon menetleb teadusuuringu luba inspektsioonile eetikakomitee kooskõlastuse edastamisest arvates 10 tööpäeva.

Tähtjaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib inspektsioon vastavalt haldusmenetluse seaduse § 15 lg 3 jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Agnes Järvela

jurist

peadirektori volitusel